

สถานภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา
ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

นางสาวสุวิภา เกาะกาใต้

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-239-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014079

117480518

THE EDUCATIONAL STATUS OF VOCATIONAL INSTITUTES UNDER THE
JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION
IN THE SOUTHERN BORDER PROVINCES OF THAILAND

Miss. Suvipha Koakatai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Research

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-569-239-5

สุวิภา เกษะกาใต้ : สถานภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในพื้นที่
จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย (THE EDUCATIONAL STATUS OF VOCATIONAL
INSTITUTES UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL
EDUCATION IN THE SOUTHERN BORDER PROVINCES OF THAILAND) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.ดร.วรรณ ปุระโยติ, 236 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา
ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประจำปีการศึกษา 2529 จำนวน 15 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการ
สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน เปรียบเทียบข้อมูลบางตัวแปรกับเกณฑ์ของกรมอาชีวศึกษาที่มีอยู่
และคำนวณค่าประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์โรงฝึกงาน

ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษา 15 แห่ง แบ่งเป็นสถานศึกษาในระบบ 11 แห่ง เปิดสอน 5
ประเภทวิชาในระดับ ปวช. ปวส. และปวท. และสถานศึกษานอกระบบ 4 แห่ง เปิดสอนหลักสูตรระยะสั้น
หลักสูตร ปชม. และหลักสูตร เสริมวิชาชีพมัธยม. จำนวนนักศึกษาทั้งหมดมี 20,897 คน สถานศึกษาละ
396 ถึง 3,886 คน โดยมีนักศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมากที่สุด จำนวนผู้มาสมัครในปีการศึกษา
2529 มีทั้งหมด 13,209 คน รับไว้ได้ 6,929 คน คิดเป็นร้อยละ 52 ของจำนวนผู้มาสมัครทั้งหมด จำนวน
ครูทั้งหมดมี 1,202 คน สถานศึกษาละ 38 คน ถึง 193 คน วุฒิของครูในระดับปริญญาตรีประมาณร้อยละ
66 อัตราครูต่อนักศึกษาเป็น 1:17 ชั่วโมงสอนเฉลี่ยของครูตั้งแต่ 13 ถึง 33 คาบต่อสัปดาห์ สถานศึกษา
ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทั้งหมดสูงกว่าเกณฑ์ ยกเว้นวิทยาลัยเกษตรกรรมสงขลา อัตราพื้นที่โรงฝึกงานของวิทยาลัย
เทคนิคทั้ง 5 แห่ง มีค่าตั้งแต่ 0.32 ถึง 11.39 ตารางเมตรต่อคน ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ ขนาดโรงอาหาร
ต่ำกว่าเกณฑ์มี 14 แห่ง พื้นที่ห้องสมุดต่ำกว่าเกณฑ์มี 8 แห่ง พื้นที่ห้องแนะแนวต่ำกว่าเกณฑ์มี 10 แห่ง
พื้นที่ห้องพยาบาลต่ำกว่าเกณฑ์มี 5 แห่ง อัตราจำนวนหนังสือต่อจำนวนนักศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์มี 8 แห่ง
เงินงบประมาณที่แต่ละสถานศึกษาใช้ในปีการศึกษา 2529 ประมาณ 3 ล้านถึง 24 ล้านบาท อัตรา
ค่าใช้จ่ายเงินงบประมาณจำแนกตามงบดำเนินงานเฉลี่ย 5,713.91 บาทต่อคน จำแนกตามงบลงทุนเฉลี่ย
2,110.25 บาทต่อคน การสำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลาของนักศึกษาในระดับ ปวช. ปวส. และ ปวท.
เฉลี่ยร้อยละ 74, 78 และ 61 ตามลำดับ การออกกลางคันของนักศึกษาในระดับ ปวช. ปวส. และ ปวท.
เฉลี่ยร้อยละ 13, 8 และ 26 ตามลำดับ ประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์โรงฝึกงานของแต่ละสถานศึกษา
เฉลี่ยสูงสุดร้อยละ 117 และต่ำสุดร้อยละ 36

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... วิจัยการศึกษา
สาขาวิชา ..... การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

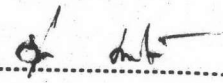
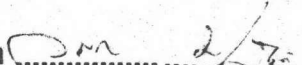
SUVIPHA KOAKATAI : THE EDUCATIONAL STATUS OF VOCATIONAL INSTITUTES UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION IN THE SOUTHERN BORDER PROVINCES OF THAILAND. THESIS: ASSO.PROF. VANNA PURANAJOTI, Ed.D. 236 PP.

The purpose of this research was to study the educational status of fifteen vocational institutes under the jurisdiction of the department of Vocational Education in the southern border provinces of Thailand in the academic year 1986. A survey method was employed to collect data and data were analyzed by basic statistics method. Some data were compared with the standard criteria and the efficiency of workshops utilization was also computed.

The major findings were as follows: There were 15 vocational institutes with consisted of 11 institutes offering formal education and 4 institutes offering non formal education. The formal education offered vocational programmes of three levels : Certificate in Vocational Education, Diploma in Vocational Education and Diploma in Technician Education. The non formal education offered three curricula : Certificate Level (one-year programme), Short Course Programme and Cooperation Study Training (CST). The total number of students was 20,897 and each institute had 396 to 3,886 students. In 1986 the total number of applicants were 13,209 but only 6,929 or 52% could be admitted. The total number of teachers was 1,202 and each institute had 38 to 193 teachers. About 66% of teachers hold Bachelor or higher degree. The ratio of teacher to students was 1:17. The average teaching hours was about 13 to 33 periods per week. Each vocational institute had more area than the criterion except Songkhla Agricultured College. Each Trade and Industry workshops area were 0.32-11.39 square meters per one student which were less than the creterion. There were many institutes that had the room area less than the criterion ; 8 libraries, 11 canteens, 10 guidance rooms and 5 nursing rooms. There were 8 institutes that had the number of books per one student less than the criterion. The government budgets for each vocational institute were about 3 to 24 millions baht. The average of the operation expenditures was about 5,713.91 baht per one student and the average of the capital expenditures was about 2,110.25 baht per one student. The graduation on due time of the students on Certificate in Vocational Education, Diploma in Vocational Education and Diploma in Technician Education were 74%, 78% and 61% respectively. The average of drop out on those three levels were 13%, 8% and 26% respectively. The highest efficiency of workshops utilization was 117% and the lowest was 36%.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... วิทยาลัยการศึกษา .....
สาขาวิชา ..... การวัดและประเมินผลการศึกษา .....
ปีการศึกษา ..... 2530 .....

ลายมือชื่อนิติ ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยพระคุณของบูรพคณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาประสิทธิ์
ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปรุงระโชติ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำปรึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ คณาจารย์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาสังกัดกรม
อาชีวศึกษา ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสำรวจเป็นอย่างดี
และขอขอบคุณข้าราชการในหน่วยงานของกรมอาชีวศึกษาที่ให้ความอนุเคราะห์ด้วยดีมาตลอด

ขอขอบคุณ คุณวิลาษา คุณมารีสา คุณนิวัติ เกาะกาใต้ พี่ เพื่อน และน้อง ๆ ที่ให้
กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด และขอขอบคุณสภะคณาจารย์ที่กรุณาให้ทุนอุดหนุน
การวิจัยในครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบคารวะคุณแม่ส้มพิศ เกาะกาใต้ ที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุนและ
ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาตั้งแต่ต้น

สุวิภา เกาะกาใต้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลํารับัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
ลํารับัญตาราง	ณ
 บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ตอนที่ 1 การจัดหาชีวศึกษาในประเทศไทย	13
ตอนที่ 2 การจัดหาชีวศึกษาของกรมอาชีวศึกษา	17
ตอนที่ 3 การพัฒนาสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา	25
ตอนที่ 4 สถานภาพของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ...	32
ตอนที่ 5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
ประชากร	62
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	63
ขั้นตอนในการสำรวจสถานศึกษา	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	66

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลแต่ละด้านกับเกณฑ์ ของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	73
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การสำเร็จการศึกษา และการออก กลางคืนของนักศึกษาที่เข้ามา เรียนในระดั บ ปวช. ปวส. ปวท. และหลักสูตรระยะสั้น	163
	ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพการใช้จ่ายประโยชน์ ของโรงงาน	173
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	175
	สรุปผลการวิจัย	176
	อภิปรายผล	196
	ข้อเสนอแนะ	203
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	205
	บรรณานุกรม	206
	ภาคผนวก	213
	ประวัติผู้เขียน	236

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนนักศึกษาในระบบการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ทั้งประเทศ ในปีการศึกษา 2529 จำแนกตามประเภทวิชาและระดับ การศึกษา	37
2	จำนวนศึกษานอกระบบการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ทั้งประเทศ ในปีการศึกษา 2529 จำแนกตามประเภทหลักสูตร	38
3	การเปรียบเทียบจำนวนครู-อาจารย์ในสังกัดกรมอาชีวศึกษาทั้งประเทศ ในปีการศึกษา 2525 และปีการศึกษา 2529 จำแนกตามวุฒิสูงสุด ...	39
4	อัตราส่วนครูต่อนักศึกษา จำแนกตามกองสถานศึกษาปีการศึกษา 2529 .	40
5	มาตรฐานขั้นต่ำ ด้านที่ดินสำหรับโรงเรียนราษฎร์ประเภทอาชีวศึกษา .	44
6	จำนวนนักศึกษาต่อพื้นที่ปลูกสร้างอาคาร เรือนโดยประมาณ	45
7	จำนวนสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาที่เปิดทำการสอน จำแนกตาม จังหวัดและระบบการศึกษา	74
8	สถานที่ตั้ง ระยะทางจากอำเภอและจังหวัด จำนวนปีที่เปิดสอน และ จำนวนปีที่ยกฐานะเป็นวิทยาลัย	75
9	จำนวนนักศึกษา จำแนกตามเพศ และระดับชั้นปี	78
10	จำนวนนักเรียนนักศึกษาของโรงเรียนสารพัดช่างและศูนย์ฝึกวิชาชีพ จำแนกตามหลักสูตร และเพศปีการศึกษา 2529	79
11	จำนวนนักเรียนนักศึกษาของโรงเรียนสารพัดช่างและศูนย์ฝึกวิชาชีพ ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2529 จำแนกตามหลักสูตรและเพศ .	79
12	จำนวนนักศึกษาจำแนกตามชั้นปี ระดับการศึกษา และสาขาวิชาของ สถานศึกษาในระบบการศึกษา	80

ตารางที่

หน้า

13	จำนวนนักศึกษา จำแนกตามระดับชั้น และสาขาวิชาของสถานศึกษา นอกระบบการศึกษา ปีการศึกษา 2529	86
14	จำนวนนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของ โรงเรียนสารพัดช่าง และศูนย์ฝึกวิชาชีพ	88
15	จำนวนนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของ โรงเรียนสารพัดช่าง และศูนย์ฝึกวิชาชีพเฉพาะภาคเรียนที่ 1 (มิถุนายน-กันยายน 2529) ของปีการศึกษา 2529	90
16	จำนวนผู้มาสมัคร เข้าศึกษาต่อและจำนวนที่รับไว้ของสถานศึกษา ในระบบการศึกษา	92
17	ขมรมการศึกษาและร้อยละของจำนวนสมาชิกในแต่ละสถานศึกษา	93
18	จำนวนครู-อาจารย์ จำแนกตามสถานภาพทั่วไป	95
19	จำนวนครู-อาจารย์ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอัตราส่วน ระหว่างระดับการศึกษาของครู	96
20	จำนวนและอัตราส่วนครูสายสามัญต่อครูสายอาชีพ จำนวนและอัตราส่วน ครูต่อนักเรียน	97
21	จำนวนครูและจำนวนชั่วโมงสอน ต่ำสุด สูงสุด เฉลี่ยของครูสาขาวิชา ต่าง ๆ ของสถานศึกษา ในระบบการศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้	99
22	จำนวนครู และจำนวนชั่วโมงสอนเฉลี่ยต่อสัปดาห์ ในและนอกเวลา ราชการของครูสาขาวิชาต่าง ๆ ของสถานศึกษานอกระบบการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ...	106
23	จำนวนครู ชั่วโมงสอนเฉลี่ยในเวลาราชการและชั่วโมงสอนเฉลี่ย นอกเวลาราชการ ของครูที่ทำหน้าที่พิเศษอื่น ๆ	110

ตารางที่

หน้า

24	พื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ พื้นที่สร้างอาคารแล้ว พื้นที่ สนามหญ้า พื้นที่โรงรถ พื้นที่สนามกีฬา และพื้นที่ที่สามารถปรับปรุงได้ ..	113
25	จำนวนและพื้นที่อาคารเรียน จำนวนห้องเรียนภาคทฤษฎีและอัตราส่วน พื้นที่ห้องเรียน (ตารางเมตร) ต่อคน	115
26	พื้นที่ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และห้องเขียนแบบ	116
27	จำนวนนักศึกษา ขนาดพื้นที่โรงฝึกงานช่างอุตสาหกรรม และอัตราส่วน พื้นที่ต่อนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค 5 แห่ง	117
28	พื้นที่ห้องปฏิบัติการประเภทวิชาพาณิชยกรรมของสถานศึกษาในระบบ การศึกษา	121
29	พื้นที่ห้องปฏิบัติการประเภทวิชาคหกรรมของสถานศึกษาในระบบ การศึกษา	123
30	ขนาดของอาคารอำนวยการ และห้องผู้อำนวยการ	124
31	พื้นที่ห้องวิชาการ ห้องธุรการ ห้องทะเบียนและวัดผล และห้องสหกรณ์	125
32	ขนาดของห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา อัตราส่วนของพื้นที่ (ตาราง เมตร) และอัตราส่วนพื้นที่ห้องโสตทัศนศึกษา (ตารางเมตร) ต่อคน..	126
33	พื้นที่ห้องแนะแนว ห้องพยาบาล	128
34	พื้นที่ห้องประชุมวิชาการ โรงอาหาร และห้องประชุมที่ใช้ร่วมกับ โรงอาหาร	130
35	พื้นที่ห้องทำงานครู จำนวนหน้าที่ประจำในแต่ละสถานศึกษา	131
36	จำนวนห้องส้วมครู และจำนวนครูต่อ 1 ห้องส้วม	133
37	จำนวนห้องส้วมนักศึกษาและจำนวนห้องส้วมที่ควรจะมี	135
38	บ้านพักครู และจำนวนครูที่พักในบ้านพักครู	136
39	จำนวนอุปกรณ์-เครื่องมือฝึกงานช่างอุตสาหกรรม	139

ตารางที่		หน้า
40	จำนวนอุปกรณ์-เครื่องมือฝึกงานประเภทวิชาคหกรรม	149
41	จำนวนอุปกรณ์-เครื่องมือฝึกงานประเภทวิชาพาณิชยกรรม	152
42	จำนวนอุปกรณ์-เครื่องมือฝึกงานประเภทวิชาเกษตรกรรม	153
43	จำนวนเจ้าหน้าที่ธุรการ ภารโรง คนงาน คนขับรถ รถยนต์ จำนวน บ้านพักเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ที่พักในบ้านพัก	155
44	จำนวนหนังสือ วารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์	157
45	จำนวนตู้น้ำเย็น แทงค้ำน้ำ ก๊อกน้ำ	158
46	จำนวนเครื่องเล่นกีฬาที่นิยม	159
47	เงินงบประมาณ จำแนกตามงบดำเนินงาน งบลงทุนและค่าใช้จ่ายต่อคน ปีการศึกษา 2529	162
48	เงินนอกงบประมาณ และค่าใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณต่อคน ปีการศึกษา 2529	163
49	จำนวนผู้เข้าเรียน ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาและออกกลางคัน ของสถานศึกษาในระบบการศึกษา	167
50	จำนวนผู้เข้าเรียน ร้อยละ ผู้สำเร็จการศึกษาและออกกลางคันของ นักศึกษาหลักสูตรระยะสั้นของสถานศึกษา นอกกระบบการศึกษา	170
51	ค่าประสิทธิภาพการใช้จ่ายประโยชน์โรงฝึกงานของสถานศึกษาประเภท วิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคทั้ง 5 แห่ง	174